

משלי פרק ד

- (יג) הַחֲזִק בְּמוֹסֵר אֶל תִּרְף נִצְרָה כִּי הִיא חֲיִיָּה:
(יד) בְּאֵרֶח רִשְׁעִים אֶל תֵּבֵא וְאֶל תֵּאֲשֶׁר בְּדֶרֶךְ רָעִים:
(טו) פְּרָעֵהוּ אֶל תַּעֲבֹר בּוֹ שְׂטָה מֵעֲלָיו וְעִבֹר:
(טז) כִּי לֹא יִשְׁנוּ אִם לֹא יִרְעוּ וְנִגְזְלָה שְׁנָתָם אִם לֹא יִכְשִׁילוּ:
(יז) כִּי לְחֻמוֹ לָחֵם רִשְׁעֵי וַיִּיז חֲמָסִים יִשְׁתּוּ:
(יח) וְאֵרֶח צְדִיקִים כְּאֹר נִגְה הוֹלֵךְ וְאֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם:
(יט) דֶּרֶךְ רִשְׁעִים כְּאֶפְלָה לֹא יִדְעוּ בְּמָה יִכְשִׁילוּ:

רש"י משלי פרק ד

(יד) באורח רשעים אל תבא ואל תאשר – ואל תדרוך כמו באשורו אחזה רגלי (איוב כג), וכן ונבון יבין לאשורו:

ביאור הגר"א – משלי פרק ד פסוק יג

חזק במוסר אחוז את המוסר שהתחלת בו ותחזק את עצמו.
אל תרף אפילו לפי שעה אל תרף א"ע מן המוסר.
נצרה כלומר אלא אדרבה תוסיף תמיד גדרים ומצות על המוסר שלא יבא לידי רפיון.
כי היא חייך כי מה שהאדם חי הוא כדי לשבור מה שלא שבר עד הנה אותו המדה לכן צריך תמיד להתחזק ואם לא יתחזק למה לו חיים:

ביאור הגר"א – משלי פרק ד פסוק יד

באורח רשעים אל תבא – כי רשעים הן בין אדם למקום, ורעים הם בין אדם לבריות ואמרו חז"ל רובן בגזל ומיעוטן בעריות הרי הרעים הן מרובין מן הרשעים לכן אמר אצל הרשעים אורח אבל אצל הרעים דרך כמ"ש למעלה.
ועוד מה שבין אדם למקום הוא בהסתר לכן אמר אורח וכן אל תבא בהם, אבל דרך הרעים הוא בגלוי שהן רע לבריות אין צריך לומר אל תבא כי פשיטא הוא אך אל תאשר בדרך רעים.
[וכמדומה ששמעתי ממנו שהוא מלשון כי אשרוני בנות והיינו אל תמליץ ותדבר טוב עליהם ועל דרכם:]

---

1. בבא בתרא דף קסה עמוד א: אמר רב יהודה אמר רב רוב בגזל ומיעוט בעריות והכל בלשון הרע. בלשון הרע סלקא דעתך? אלא אבק לשון הרע. עתה מן העריות שגם הם מן החמורים והם שניים במדרגה אל הגזל, כמאמרם ז"ל, וזו לשונם (ב"ב בענין המחשבה, כבר אמרו בתחלת הברייתא שלנו (ע"ז כ): ונשמרת מכל דבר רע, שלא יהרהר אדם ביום